

Asia: VN/3071/2020

Lausuntopyyntö hallinnon automaattisen päätöksenteon käyttöalaa ja läpinäkyvyyttä koskevista säännösluonnoksista

1. Automaattisen käsittelyn sallittu käyttöala

1.1. Miten arvioitte ehdotuksen lähtökohtaa *oikeudellisesti*?

Säännös on riittävän selvä ja tarkkarajainen.

Perustelut ja muutosehdotukset:

-

1.2. Kysymys viranomaisille ja julkista hallintotehtävää hoitaville yksityisille: Miten arvioitte ehdotuksen lähtökohtaatoiminnassanne *automatisoitavien asiaryhmien* kannalta?

Emme tee automaattisia päätöksiä tai kysymys ei ole relevantti.

Perustelut ja lisätiedot:

-

1.3. Kysymys viranomaisille ja julkista hallintotehtävää hoitaville yksityisille: Millaisia 2 momentin määritelmän mukaisia tilanteita tunnistatte toiminnassanne?

Syyttäjälaitoksessa käsitellään pääosin rikosasioita eikä automaattinen päätöksenteko sovellu rikosasioihin.

1.4. Tulisiko myös muun kuin 2 momentissa tarkoitetun avustavan tai valmistelevan automaation käyttöä säännellä hallinto-oikeudellisesti?

Ei

Perustelut ja muutosehdotukset:

-

1.5. Muut huomiot käyttöaläsääntelystä:

-

2. Oikeussuojakeinot

2.1. Ehdotettu 25 a §:n muotoilu mahdollistaa myös oikaisuvaatimuksen käsittelyn automaattisesti. Miten arvioitte ehdotusta tältä osin?

Oikaisuvaatimuksen automaattista käsittelyä ei tule sallia.

Perustelut ja muutosehdotukset:

Mikäli asiakas on tehnyt oikaisuvaatimuksen, hän on katsonut, etteivät hänen oikeutensa ole toteutuneet. Kuten muistiossa todetaan (s. 3) oikaisuvaatimuksella on erityinen merkitys oikeusturvan toteutumisen kannalta. Siitä huolimatta, että vaadittu muutos olisi esimerkiksi vain kirjoitusvirheen kaltainen, Syyttäjälaitos katsoo, että tässä vaiheessa oikaisuvaatimuksen automaattista käsittelyä ei tulisi sallia.

2.2. Mitkä muut menettelyt toteuttaisivat tehokkaasti oikeussuojaa automaattisen päätöksenteon yhteydessä?

Järjestelmää luotaessa ja sitä käytettäessä on noudatettava riittävän kattavia toimintatapoja ja järjestelmään on luotava riittävän tiheä seurantajärjestelmä ja kunnolla resursoitu korjausjärjestelmä. Teknisen perusvalvonnan tulee olla päivittäistä ja sen pitää sisältää erilaisia hälytyskynnyksiä eri asioille.

2.3. Kysymys viranomaisille ja julkista hallintotehtävää hoitaville yksityisille: mitä soveltamanne lainsäädännön oikeussuojakeinoja pidätte tässä yhteydessä tehokkaina ja miksi?

-

2.4. Muut huomiot oikeussuojakysymyksistä:

Lainsäädännön oikeusturvakeinoja tulee miettiä myös niitä tilanteita varten, joissa järjestelmään tulee tekninen häiriö, inhimillinen virhe tai tahallinen hyökkäys. Kuinka näissä tilanteissa turvataan automaattisen päätöksenteon oikeellisuus.

3. Tietosuoja

3.1. Miten arvioitte tätä koskevaa kantaa?

Laissa tulee säätää erityisistä suojatoimista. (Millaisista?)

Perustelut ja muutosehdotukset:

Syyttäjälaitoksen näkemyksen mukaan hallintomenettelyyn sisältyvät velvoitteet eivät automaattisesti toteuta samoja tavoitteita kuin tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 71 kohdassa mainitut suojatoimet. Siten suojatoimet tulisi nimenomaisesti mainita esim. oikeus vaatia ihmisen osallistumista päätöksentekoon.

3.2. Tulisiko yleislakiin sisällyttää suojatoimia erityisiin henkilötietoryhmiin tai ns. valtiosääntöisesti arkaluonteisiin tietoihin (esimerkiksi sosiaalihuollon tarve) liittyen?

Erityisistä suojatoimista ei ole tarpeen säätää.

Perustelut ja muutosehdotukset:

Mikäli yleiset suoja-toimet ovat laajemmat, ne kattavat myös erityisryhmät.

3.3. Muut huomiot tietosuojakysymyksistä:

-

4. Käsittelyn julkisuus ja läpinäkyvyys

4.1. Pidättekö ehdotettua lähestymistapaa oikeana?

Kyllä

Perustelut ja muutosehdotukset:

-

4.2. Kannatatteko lisätietojen antajaa koskevaa muutosehdotusta (HL 44 §:n 1 momentin 4 kohta)?

Kyllä

Perustelut ja muutosehdotukset:

Tämä turvaa päätöksentekosääntöjen yksiselitteisyyden. Jos kuka tahansa virkamies voi antaa lisätietoja sekä asian käsittelysäännöistä että asiaratkaisusta varsinaista asiaa tuntematta, se takaa, että asia voidaan käsitellä automaattisesti.

4.3. Kannatatteko automaattisesta käsittelystä ilmoittamista koskevaa muutosehdotusta (HL 44 §:n 1 momentin 5 kohta)?

-

Perustelut ja muutosehdotukset:

-

4.4. Kannatatteko ehdotusta hallintoasioiden automaattista käsittelyä koskevan kuvauksen julkaisemisesta?

Kyllä

Perustelut ja muutosehdotukset:

-

4.5. Millaisia tietoja automaattista käsittelyä koskevaan kuvaukseen tulisi sisältyä?

Päätelysäännöt, joilla ratkaisuun vaikuttavat seikat ja selvitykset sekä sovellettavat lainsäädännökset johtavat ratkaisun lopputulokseen.

4.6. Muut julkisuutta ja läpinäkyvyyttä koskevat huomiot

Tarvitaan vielä erillinen säännös siitä, milloin automaattisesti tehty päätös on siten varmennettu, että se on allekirjoitukseen rinnastettavalla tavalla lopullinen ja julkinen. Tämä on erityisen tärkeää niissä tilanteissa, joissa tietojärjestelmään tulee häiriö tai siihen kohdistuu hyökkäys.

5. Muut huomiot

5.1. Muut huomiot ehdotetusta sääntelystä

-

Autiovuori Joanna
Syyttäjälaitos

Jalkanen Virpi
Syyttäjälaitos - Valtakunnansyyttäjän toimisto